Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19164

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i (MDDS-TR), bireylerin karar verme süreçlerinde gösterdikleri yeterlilikleri ve kararl?l?k düzeylerini çok boyutlu olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Ölçek, Enver Sar? (2010) taraf?ndan orijinal ?ngilizce formundan Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in dört faktörlü yap?s?n?n Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, geçerlik ve güvenirlik analizleri (özellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi kullan?larak) ile test edildi?i kapsaml? bir psikometrik çal??mad?r. MDDS-TR, 20 maddeden olu?makta ve dört ayr? kararl?l?k boyutunu ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kararl?l?k, Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i, MDDS-TR, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Uyarlama, Cronbach Alfa Katsay?s?, Çat??ma Çözme, Sosyal ?li?ki.

Yazarlar

Enver SARI (Türkçe Uyarlama Çal??mas? Sorumlu Yazar?).

Amaç

Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin farkl? ya?am ba?lamlar?nda (genel eylemler, ki?ileraras? çat??malar ve sosyal seçimler) sergiledi?i kararl?l?k düzeylerini ve karar verme becerilerini ayr? alt boyutlarda ölçmektir. Bu çok boyutlu yakla??m, sadece karars?zl?k derecesini de?il, ayn? zamanda kararl?l???n hangi alanlarda güçlü veya zay?f oldu?unu da belirlemeyi sa?lar.

Uyarlama çal??mas?n?n birincil amac?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde test etmek ve ölçe?in Türkiye'de geçerli ve güvenilir bir ara?t?rma arac? olarak kullan?ma sunulmas?n? sa?lamakt?r. Bu ölçek, özellikle rehberlik ve psikolojik dan??manl?k alanlar?nda, bireylerin karar verme sorunlar?na yönelik spesifik müdahaleler tasarlamak için önemli bir tan? arac? olarak hizmet vermektedir.

Yap?

Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i, 20 maddeden olu?an ve kararl?l??? dört ayr? faktör alt?nda inceleyen bir yap?d?r. Bireyin genel kararl?l?k e?iliminden, sosyal ve çat??ma çözme becerilerine kadar geni? bir yelpazede de?erlendirme yapar. Bu dört faktör ?unlard?r:

Genel Kararl?l?k: Karar ald?ktan sonra tereddüt etmeden harekete geçme ve eylemlerinde tutarl?

ARABPSYCHOLOGY.COM

olma e?ilimi.
Çat??ma Çözme: Ki?ileraras? anla?mazl?klar veya tart??malar sonras?nda durumla ba?a ç?kma ve etkili çözüm yollar? bulma konusundaki özgüven.
Sosyal ?li?ki Seçiminde Kesinlik: Arkada? çevresini veya sosyal ili?kileri seçme yetene?ine duyulan güven ve bu seçimlerdeki netlik.
Sosyal ?li?ki Seçiminde Kolayl?k: Sosyal ili?kilerde aranan niteliklerin fark?nda olma ve bu niteliklere sahip ki?ileri kolayl?kla tan?ma becerisi.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, önceden belirlenen dört faktörlü yap?n?n Türk örneklemi verileriyle uyumunu test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA, pek çok gözlenebilir de?i?kenin olu?turdu?u gizli de?i?kenlerden (faktörlerden) olu?an faktöryel bir modelin ampirik verilerle ne derece uyum gösterdi?ini de?erlendirmeyi amaçlayan kritik bir istatistiksel yöntemdir.

Modelin geçerlili?ini de?erlendirmek için çal??mada çok say?da uyum indeksi kullan?lm??t?r. Bu indeksler, modelin kuramsal yap?s?n?n veriye uygunlu?unu kan?tlamaktad?r. Analizlerde kullan?lan ba?l?ca uyum indeksleri ?unlard?r:

Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness, X^2)
?yilik Uyum ?ndeksi (Goodness of Fit Index, GFI)
Düzeltilmi? ?yilik Uyum ?ndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI)
Ortalama Hatalar?n Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR veya RMS)
Yakla??k Hatalar?n Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA)

Güvenirlik

Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i'nin Türkçe formunun (MDDS-TR) güvenirlik analizi, ölçe?in iç tutarl?l???n? saptamak amac?yla Cronbach Alfa Katsay?s? yöntemi ile yap?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k analizi, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren temel bir psikometrik göstergedir.

Elde edilen Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in genelinde ve dört alt boyutunda yeterli düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu sonuçlar, MDDS-TR'nin Türk popülasyonunda güvenilir ve tekrarlanabilir ölçümler yapma yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?n?n merkezinde yer alan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), ölçe?in orijinal dört faktörlü modelinin (Genel Kararl?l?k, Çat??ma Çözme, Sosyal ?li?ki Seçiminde Kesinlik ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal ?li?ki Seçiminde Kolayl?k) Türk örnekleminde de geçerlili?ini korudu?unu s?nam??t?r. Bu analiz, de?i?kenler aras?ndaki ili?kilere dair önceden belirlenen bir hipotezin ampirik olarak test edilmesini gerektirir.

DFA sonuçlar?, kullan?lan uyum indeksleri (GFI, AGFI, RMSEA, X^2) dikkate al?nd???nda, dört faktörlü yap?n?n Türk üniversite ö?rencileri popülasyonu verileriyle kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu durum, ölçe?in yap?sal geçerli?inin güçlü oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (20 Maddelik Anket)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal (?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r).

Ya? Grubu: Yeti?kinlik.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri örneklemi.

Test Metodolojisi: 6'l? Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilir.

Derecelendirme: 1=**Hiç kat?lm?yorum** ile 6=**Tamamen kat?l?yorum** aras?nda de?i?en 6 puanl? Likert tipi yan?t format? kullan?l?r.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: cok-alanli-kararlilik-olcegi-toad.pdf

Anahtar Kelimeler

Karar Verme Becerileri, Çok Boyutlu Ölçüm, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Kararl?l?k, Psikolojik Test, Ölçek Geli?tirme, Enver Sar?.

Yazarlar ve ?leti?im

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: enversari@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Enver SARI (Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde

ARABPSYCHOLOGY.COM

yay?nlanm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Uyarlama Y?l?: 2010

?zinler ve Ücret: Ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için kaynak gösterilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m ve detayl? izinler için sorumlu yazar (Enver Sar?) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Referanslar

Sar?, E. (2010). Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?ini Türkçeye uyarlama çal??mas?. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14*(1), 101-114. Makale Ba?lant?s?: e-dergi.atauni.edu.tr

Kline, R. B. (2000). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.

Stevens, J. P. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Allyn and Bacon.

Sümer, N. (2000). Yap?sal E?itlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Uygulama Örnekleri. *Türk Psikoloji Yaz?lar?, 3*(6), 49-72.

Cole, D. A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 55*(4), 584-591.

Çok Alanl? Kararl?l?k Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 20 madde ve 4 alt boyuttan olu?maktad?r. A?a??da, her bir alt boyuta ait örnek bir madde sunulmu?tur:

Genel Kararl?l?k (4 m): "Bir karar ald?ktan hemen sonra genellikle onun do?rultusunda hareket ederim."
Çat??ma Çözme (6 m): "Biri ile tart??t?ktan sonra durumun üstesinden nas?l gelece?im konusunda kendime güvenirim."
Sosyal ?li?ki Seçiminde Kesinlik (4 m): "Arkada? seçme yetene?ime güveniyorum."
Sosyal ?li?ki Seçiminde Kolayl?k (6 m): "Bir arkada?ta tam olarak ne arad???m? biliyorum."

ARABPSYCHOLOGY.COM